

INSTRUKS FOR VIRKSOMHETS- OG ØKONOMISTYRINGEN I DIREKTORATET FOR NATURFORVALTNING

Instruksen er fastsatt av Miljøverndepartementet i medhold av § 3 i Reglement for økonomistyring i staten og trer i kraft 4. februar 2013.

Oslo 4. februar 2013

Bård Vegar Solhjell
statsråd

1. Innledning

Instruksen inneholder grunnleggende krav til etatens virksomhets- og økonomistyring. Dokumentet beskriver etatens myndighets- og ansvarsområde, herunder hovedfunksjoner, og rolle, ansvar og langsiktige oppgaver på de enkelte resultat- og virkemiddelområdene. Instruksen tydeliggjør virksomhetsledelsens ansvar og andre formelle krav til etaten innenfor økonomistyring. Instruksen må ses i sammenheng med etatsstyringsheftet og det årlige tildelingsbrevet.

2. Instruksens forhold til økonomiregelverk

Virksomhets- og økonomistyringen i Direktoratet for naturforvaltning skal følge de krav som er nedfelt i Reglementet for økonomistyring i staten (Reglementet) og Bestemmelser om økonomistyring i staten (Bestemmelsene). Instruksen er et supplement til Reglementet og Bestemmelsene. Fullmaktene som er nedfelt i Bestemmelsene delegeres til direktøren for Direktoratet for naturforvaltning med de suppleringer og presiseringer som er nedfelt i denne instruksen. Direktoratet skal kunne dokumentere interne rutiner og prosesser i instruks, retningslinjer og rutinebeskrivelser.

Virksomhets- og økonomistyring i direktoratet skal også følge rundskriv, direktiver og retningslinjer som fastsettes av Miljøverndepartementet og andre myndigheter på det aktuelle område, og som er relevante for virksomhets- og økonomistyring i direktoratet. Miljøverndepartementet vil i egne skriv til direktoratet presisere myndigheten som delegeres til direktoratet med hjemmel i bestemmelser fra andre myndigheter. Bestemmelsene i instruksen omfatter også krav til den miljøfaglige virksomheten i Direktoratet for naturforvaltning.

3. Hovedtrekkene i Direktoratet for naturforvaltnings myndighets- og ansvarsområde

Direktoratet for naturforvaltning er et ordinært forvaltningsorgan underlagt Miljøverndepartementet, og det viktigste utøvende og rådgivende fagorgan innenfor naturforvaltning og friluftsliv.

3.1. Oppfølging av nasjonale miljømål

Direktoratet for naturforvaltning skal arbeide for å oppnå de miljøvernpolitiske målene som årlig blir presentert i Prop 1 S. Direktoratet for naturforvaltning har et særlig ansvar for å nå miljømålene på de områdene hvor etaten har myndighet og disponerer juridiske, økonomiske eller administrative virkemidler.

3.2. Direktoratet for naturforvaltnings rolle og hovedfunksjoner

Myndighetsutøvelse

Direktoratet for naturforvaltning skal utøve myndighet som er tillagt eller delegert til etaten etter følgende lover med forskrifter:

- Naturmangfoldloven
- Lov om statlig naturoppsyn
- Lakse- og innlandsfiskloven
- Friluftsløven
- Motorferdselloven
- Genteknologiløven
- Viltloven
- Småbåtloven
- Fjelloven
- Svalbardmiljøloven
- Produktkontrolløven

Etaten skal også utøve myndighet etter naturforvaltningsvilkår i vannkraftkonsesjoner, og administrere Samlet plan for vassdrag. I tillegg skal direktoratet forvalte ulike tilskuddsordninger.

Rådgiver og iverksetter

Direktoratet for naturforvaltning skal bidra med faglige råd og støtte til departementets arbeid med politikkutvikling, og til utvikling av regelverk og administrative og økonomiske virkemidler. Direktoratet skal gi departementet faglige råd og støtte innenfor aktuelle arealpolitiske forvaltnings- og utviklingsområder. Etaten skal videre fremme forslag om bruk av virkemidler for å nå de nasjonale målene, bistå departementet med å vurdere trusselbildet og forslå tiltak for å bedre den økologiske tilstanden i økosystemene. Direktoratet skal iverksette miljøpolitikken innen naturforvaltning og friluftsliv, og som en del av dette synliggjøre behovet for økt miljøinnsats i sektorene og være pådriver overfor sektorenes miljøarbeid gjennom konstruktivt samarbeid med berørte sektormyndigheter.

Miljøkunnskap og formidling

Dette omfatter arbeid knyttet til produksjon, systematisering og formidling av miljøkunnskap til ulike målgrupper. Direktoratet for naturforvaltning skal ha oversikt over status og utvikling i tilstanden i naturen og innenfor friluftsliv, samt effekten av ulike påvirkningsfaktorer på naturmangfoldet, herunder effekten av egne virkemidler og tiltak. Oppdatering av tall og fakta skal foretas jevnlig. Etaten må kontinuerlig vurdere behovet for økt eller revidert kunnskap om aktuelle problemstillinger innenfor sine ansvarsområder. Etaten skal også sørge for nødvendig rapportering til departementet, og bidra til samordnet innhenting, kvalitetssikring, dokumentasjon og levering av areal- miljødata, herunder stedfestet informasjon om naturmangfold, og miljøinformasjon i henhold til de tidsfrister som er satt, bl. a. til miljøstatus.no og Norge digitalt.

a)Forskning: Etaten skal følge med på relevant forskning, delta i strategisk oppfølging av miljøinstituttene, følge opp relevante programmer i Norges Forskningsråd og arbeidet med utvikling av strategiske instituttsatsinger (SIS) ved miljøinstituttene. Etaten skal videre ha oversikt over kunnskapsbehovet. Ved særlige kunnskapsmangler kan etaten selv initiere forskning hos andre.

b)Overvåking: Etaten skal sørge for nødvendig overvåking. For alle overvåkingsprogram skal muligheten for bruk av ny teknologi vurderes, f. eks. automatiske målestasjoner, satellitter etc. Vurderingen bør skje i samarbeid med andre kompetente virksomheter og etater der dette er relevant. Mulighetene for sambruk av data og måleutstyr skal være en del av vurderingen.

c)Kartlegging: Etaten skal sørge for en effektiv og hensiktsmessig kartlegging for å sikre nødvendig og autorisert kunnskap til sin myndighetsutøvelse. Etaten skal videre sørge for at denne kunnskapen blir distribuert på en effektiv og rasjonell måte til brukerne, blant annet gjennom en nasjonal geoportal i henhold til geodataforskriften.

d)Miljødata, databaser og fagsystemer: Klima- og forurensningsdirektoratet har rollen som nasjonalt samordningsorgan for miljødata og som koordinator for arbeidet med miljødata og fagsystemer i miljøforvaltningen. Samordning av innsamling av miljødata skal være en integrert del av arbeidet i forvaltningen. Etatene har ansvaret for at all kunnskap som blir samlet inn gjennom overvåking og kartlegging blir kvalitetssikret, lagret, distribuert og forklart på en slik måte at den tilgjengelige kunnskapen kan bli tatt i bruk på riktig måte gjennom forvaltningsråd. Etatene har også ansvaret for at kunnskapen er godt dokumentert gjennom standarder (SOSI/NS), at det etableres standardiserte tjenester og at data distribueres og tilgjengeliggjøres gjennom Norge Digitalt og egne innsyns- og distribusjonsløsninger. Etatene skal foreta løpende vurderinger av om kunnskapsinnhenting er godt nok samordnet og i tråd med det til enhver tid gjeldende kunnskapsbehovet. Etatene skal delta i samordningsaktiviteter innen Norge Digitalt med tanke på koordinering, samordning og etablering av fellesløsninger der dette er påkrevd.

I tilfeller der det ikke er miljøforvaltningen selv som er eier og er ansvarlig for datainnsamling, bør det etableres løsninger som gjør det mulig å legge ut slike data og sikre felles innsyn med øvrige miljødata. Etaten skal videre sørge for at status for nasjonale miljømål og indikatorer jevnlig oppdateres og er tilgjengelige på miljøstatus.no.

e) Informasjon og formidling: Etaten skal legge vekt på å formidle pålitelig, aktuell og forståelig miljøinformasjon til allmennheten gjennom ulike kanaler. Hovedkanalen skal være miljøstatus.no, men det skal også satses på etatens egne nettsider, naturveiledning og aktiv mediekontakt.

Veiledning

Direktoratet for naturforvaltning skal veilede kommuner, regionalt nivå og øvrige sektorer der det er relevant i bruk av lovverk, forskrifter og andre virkemidler der etaten har myndighet eller et ansvar. Eksempler på regelverk der direktoratet har en spesielt viktig veilederrolle er naturmangfoldloven, arealplanlegging etter plan- og bygningsloven (som virkemiddel for å ta vare på naturmangfold og friluftslivsinteresser), viltloven, motorferdselloven, friluftsløven og genteknologiloven. Det nye regelverket om bruk av vannscootere krever spesiell oppfølging de nærmeste årene. Innenfor vannforvaltning er det også stort behov for veiledning. Den kompetansestøtten som direktoratet kan gi spesielt kommuner, fylkesmannen og fylkeskommunen er viktig for å få gjennomført de nasjonale målene.

Internasjonalt samarbeid

Dette omfatter arbeidet med å sikre naturmangfoldet nasjonalt og internasjonalt. Direktoratet for naturforvaltning skal delta i relevante internasjonale prosesser og arbeid som bidrar til å stanse tapet av naturmangfold, herunder arbeid under Konvensjonen om biologisk mangfold inkludert Cartagena-protokollen, Nagoya-protokollen og CBDs vitenskapskomite. Direktoratet

skal videre være forvaltningsmyndighet og lede Norges forhandlinger under Bonn-konvensjonen, Bern-konvensjonen (inkl implementering av av Emerald Network i Norge), CITES-konvensjonen, Ramsar-konvensjonen, NASCO-konvensjonen, isbjørnavtalen og Naturpanelet. Etaten skal også bidra i arbeidet under Verdensarvkonvensjonen, Klimakonvensjonen, OSPAR-konvensjonen, Landskapskonvensjonen og Århuskonvensjonen, samt rapportering til disse. Direktoratet skal bidra i arbeid under EU/EØS, herunder deltakelse i GMO-fora under miljødirektivet og mat- og forforordningen, i FNs miljøprogram, i Arktisk råd, i Nordisk samarbeid, i European Inland Fisheries and Aquaculture Advisory Commission (EIFAAC) og i arbeid i aktuelle havrettprosesser under FN.

Direktoratet skal bidra i norsk miljørettet bistand og i bilateralt miljør Samarbeid med andre land, herunder i dialog og prosjekter i land som har miljør Samarbeidsavtale med Norge. Viktige grunner til å samarbeide med miljøvernmyndigheter i andre land er å bidra til at norsk forvaltning lærer og får impulser fra andre lands naturforvaltning, samt for å bidra med norsk kunnskap og forvaltningskompetanse til andre lands forvaltning.

3.3. Direktoratet for naturforvaltnings ansvarsområder og langsiktige oppgaver på de enkelte resultat- og virkemiddelområdene

Resultatområde 1 Levende hav og kyst

- a) Sørge for økosystembasert forvaltning av hav- og kystområdene gjennom forvaltningsplaner for havområdene, vannforvaltningsplaner, marint vern og eventuell bruk av andre virkemidler som prioriterte arter og utvalgte naturtyper. Etaten skal bidra til gjennomføring av nasjonal politikk for kystsonen, herunder bidra til oppfølging av Statlige retningslinjer (SPR) for strandsonen.
- b) Sørge for at forvaltningen baseres på best mulig kunnskap om det marine naturmangfoldet (kartlegging, overvåking og forskning), herunder sørge for at kunnskap om og hensynet til naturverdier kan ivaretas i konsekvensutredninger og konsesjonsrunder i petroleumsvirksomheten.
- c) Delta i prosesser og råd/utvalg knyttet til bærekraftig forvaltning av marine ressurser, herunder Reguleringsrådet for fiskeriene og Sjøpattedyrutvalget.
- d) Være en aktiv aktør i miljøforvaltningens internasjonale havmiljørarbeid.
- e) På Svalbard er forvaltning av verneområder og forberedelse av forslag til nye verneområder, artsforvaltning, regulering av ferdsel, hyttebygging, turisme og friluftsliv de viktigste faste oppgavene. Direktoratet er tildelt en koordinerende rolle i forhold til etatsstyring av sysselmannen, jf instruks av 23. februar 2004 fra departementet om miljøforvaltningen på Svalbard.
- f) Følge opp Statlige planretningslinjer (SPR) for strandsonen, herunder drifte de regionale strandsonenettverkene og bidra med juridisk bistand til kommunene i forvaltning av strandsonen.

For langsiktige oppgaver innen generelt områdevern og forvaltning av verneområder, naturoppsyn, motorferdsel og verdiskaping, se resultatområde 5 Storslått fjellandskap. For oppgaver innenfor GMO-feltet og bekjempelse av fremmede organismer, se resultatområde 6 Verdifulle kulturminner og kulturlandskap. For langsiktig arbeid med prioriterte arter og utvalgte naturtyper, se resultatområde 4 Mangfoldige skoger.

Resultatområde 2 Livskraftige elver og innsjøer

- a) Lede arbeidet under vannforskriften på overordnet faglig nivå, følge opp vannregionene, herunder følge opp arbeidet med regionale vannforvaltningsplaner for

- hele landet, lede direktoratsgruppen, samt samordne norsk deltakelse i det europeiske arbeidet under vanddirektivet.
- b) Bistå departementet i villaks- og innlandsfiskforvaltningen, herunder bidra til et godt kunnskapsgrunnlag om bestandene og påvirkningsfaktorer, regulere fisket, drifte og oppdatere villaksportalen, drive genbankvirksomheten og bidra til bekjempelse av parasitten *Gyrodactylus salaris*.
 - c) Planlegge og gjennomføre tiltak for å bidra til god kjemisk og økologisk tilstand i vannmiljøet, herunder kalking, og bidra til grunnlaget for tiltak innen eget ansvarsområdet i nye planer.
 - d) Ledet arbeidet med å utvikle et system for klassifisering av miljøtilstand, og bidra til andre etaters kvalitetssikring av tilstandsinformasjon i VANN-nett.
 - e) Bidra til å sikre miljøinteresser i saker om utbygging av vannkraft.

For langsiktige oppgaver innen generelt områdevern og forvaltning av verneområder, naturoppsyn, motorferdsel og verdiskaping, se resultatområde 5 Storslått fjellandskap. For langsiktig arbeid med prioriterte arter og utvalgte naturtyper, se resultatområde 4 Mangfoldige skoger. For oppgaver innenfor GMO-feltet og bekjempelse av fremmede organisme, se resultatområde 6 Verdifulle kulturminner og kulturlandskap.

Resultatområde 3 Frodig våtmark

- a) Følge opp anbefalinger og forpliktelser under Ramsarkonvensjonen, herunder Ramsarområder, og sikre at det utarbeides forvaltningsplaner som også omfatter formidlingsperspektivet.
- b) Bygge opp praktisk erfaring og kompetanse om restaurering av våtmark i etaten og veilede fylkesmannen og andre forvaltningsmyndigheter.
- c) Bidra til å øke forståelsen for verdien av våtmarker og nødvendigheten av forvalte disse på en bærekraftig økosystembasert måte.

For langsiktige oppgaver innenfor generelt områdevern og forvaltning av verneområder, naturoppsyn, motorferdsel og verdiskaping, se resultatområde 5 Storslått fjellandskap. For langsiktig arbeid med prioriterte arter og utvalgte naturtyper, se resultatområde 4 Mangfoldige skoger. For oppgaver innenfor GMO-feltet og bekjempelse av fremmede organismer, se resultatområde 6 Verdifulle kulturminner og kulturlandskap.

Resultatområde 4 Mangfoldige skoger

I tillegg til oppgaver som er spesifikke for dette hovedøkosystemet, omhandler punkt f langsiktig arbeid med prioriterte arter og utvalgte naturtyper som gjelder alle resultatområdene 1 – 6.

- a) Gjennomføre verneplaner for skog, herunder fremme nye områder for skogvern og årlig rapportere om status og framdrift i skogvernet.
- b) Bidra til å legge grunnlaget for bærekraftig bruk av skog, herunder bidra til å utvikle miljøkrav for bærekraftig forvaltning av skog.
- c) Bidra til at hensynet til inngrepsfrie naturområder (INON) og andre naturverdier i skog blir ivaretatt ved planlegging og gjennomføring av ulike tiltak etter plan- og bygningsloven og sektorlover, herunder videreutvikle INON-databasen og kart som viser utviklingen i INON-status.
- d) Følge opp gjeldende rovviltpolitikk, herunder følge opp og videreutvikle rovviltstrene og naturveiledning med rovvilttema.

- e) Bidra til at hjorteviltstammene er økologisk bærekraftige, herunder følge opp hjorteviltstrategien med særlig vekt på veiledning til fylkeskommunene og informasjon til ulike sektorer og interessegrupper.
- f) Følge opp arbeidet med handlingsplaner og bruk av tilskuddsmidler knyttet til vedtatte utvalgte naturtyper og prioriterte arter, i samarbeid med berørte sektorer.

For langsiktige oppgaver innenfor generelt områdevern og forvaltning av verneområder, naturoppsyn, motorferdsel og verdiskaping, se resultatområde 5 Storslått fjellandskap. For oppgaver innenfor GMO-feltet og arbeid med bekjempelse av fremmede organismer, se resultatområde 6 Verdifulle kulturminner og kulturlandskap.

Resultatområde 5 Storslått fjellandskap

I tillegg til oppgaver som er spesifikke for dette hovedøkosystemet, inneholder listen under også langsiktige oppgaver innenfor generelt områdevern og forvaltning av verneområder, naturoppsyn, motorferdsel og verdiskaping som gjelder alle resultatområdene 1 – 6.

- a) Drifte forvaltningsordningen for nasjonalparker og andre større verneområder, blant annet ved å bistå fylkesmennene i opplæring av styrene, gjennomføre årlige fagsamlinger for nasjonalpark- og verneområdeforvalterne, forvaltning av tilskuddsordningen for etablering og drift av nasjonalparksentre, arrangere en årlig nasjonalparkkonferanse, være klagemyndighet for verneområder som ikke er forvaltet av nasjonalpark-/verneområdestyrer og forberede klager som skal avgjøres av Miljøverndepartementet for verneområder som forvaltes av nasjonalpark-/verneområdestyrer.
- b) Følge opp og videreutvikle nasjonalparksentre, villreinsentre, våtmarkssentre, rovviltsentre og andre naturinformasjonssentre.
- c) Bidra til gjennomføring og oppfølging av verneplaner, blant annet gjennom oppfølging av fylkesmannen og utarbeidelse av faglig tilrådning til departementet, og gjennomføring av erstatningsoppgjør og utarbeidelse av forvaltningsplaner.
- d) Utvikle og drifte et landsdekkende overvåkingsopplegg for verneområder.
- e) Drifte Miljøvedtaksregisteret
- f) Gjennomføre naturoppsyn i verneområder, generelt naturoppsyn på privat og offentlig grunn og gjennomføre oppsyn av rovvilt, laks, innlandsfisk og villrein. Videreutvikle naturveiledningsordningen, bl.a. gjennom samarbeid med nasjonalpark, verdensarv-, villrein- og andre temasentre, etablering av et nettverk for naturveiledning i Norge og samarbeid med utdanningsinstitusjoner om utvikling av kurs/utdanning innenfor naturveiledning.
- g) Veilede i regelverket for motorferdsel i utmark og bidra til å gjennomføre endringer i regelverket, herunder bidra til å klargjøre virkninger av motorferdsel på natur og muligheten for friluftsliv og gode naturopplevelser. Bidra til å tilrettelegge for ikke motorisert friluftsliv og turisme på Svalbard.
- h) Bidra til å gjennomføre regjeringens reiselivsstrategi (Destinasjon Norge), herunder bidra til at utvikling av reiselivsprodukter i tilknytning til store verneområder skjer innenfor rammen av vernet for det enkelte område og lede og drifte verdiskapingsprogrammet "Naturarven som verdiskaper".
- i) Bistå Miljøverndepartementet i arbeidet med å gjennomgå de miljøverdier det er viktig å ta vare på i fjellet, vurdere trusselbildet og foreslå tiltak for å sikre en ønsket utvikling i fjellsområdene, samt bistå i veiledning om bruk av plan- og bygningsloven i fjellområder.

- j) Bidra til at villreinbestandene og villreinens leveområder forvaltes bærekraftig, med særlig vekt på veiledning til fylkesmennene og villreinnemndene, informasjon til ulike sektorer og interessegrupper og oppfølging av nasjonale villreinområder og europeiske villreinregioner.

For langsiktig arbeid med prioriterte arter og utvalgte naturtyper, se resultatområde 4 Mangfoldige skoger. For oppgaver innenfor GMO-feltet og arbeid med bekjempelse av fremmede organismer, se resultatområde 6 Verdifulle kulturminner og kulturlandskap.

Resultatområde 6 Verdifulle kulturminner og kulturlandskap

I tillegg til oppgaver som er spesifikke for dette hovedøkosystemet, inneholder listen under også langsiktige oppgaver innenfor GMO-feltet og arbeid med bekjempelse av fremmede organismer som gjelder alle resultatområdene 1 – 6.

- a) I samarbeid med jordbruks- og kulturminnemyndigheter, bidra i arbeidet med å ta vare på verdifulle kulturlandskap, herunder arbeidet med nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap, kunnskapsformidling og oppfølging av handlingsplaner for utvalgte naturtyper i kulturlandskapet.
- b) I arbeidet med å bekjempe fremmede organismer bidra til at handlingsplaner for fremmede organismer følges opp av relevante aktører, løpende arbeide med strategi og tiltak mot fremmede organismer innenfor miljøforvaltningens ansvarsområde og rapportere om forekomst og spredning av fremmede organismer i kulturlandskapet.
- c) Følge opp forskrift under naturmangfoldloven om utsetting av utenlandske treslag for områder som ikke er delegert fylkesmannen, samt følge opp de to forskriftene om fremmede organismer og genetiske ressurser nasjonalt og internasjonalt når disse blir vedtatt i løpet av 2013.
- d) Bidra i ulike prosesser overfor jordbrukssektoren, herunder i Landbruk- og matdepartementets genressursutvalg på skog og kulturplanter.
- e) Håndtere tilfeller der ikke-godkjente GMO'er påvises i norsk natur, koordinere nasjonale høringer i spørsmål om godkjenning av genmodifiserte organismer, samt avgi slutt-tilrådninger til departementet.

For langsiktige oppgaver innenfor generelt områdevern og forvaltning av verneområder, naturoppsyn, motorferdsel og verdiskaping, se resultatområde 5 Storslått fjellandskap. For langsiktig arbeid med prioriterte arter og utvalgte naturtyper, se resultatområde 4 Mangfoldige skoger.

Resultatområde 7 Godt bymiljø

- a) Delta i departementets arbeid med stedsutvikling, herunder plan-satsing mot store byer, Framtidens byer og Groruddalsatsningen. Etaten skal ved behov bidra i fagnettverket "Fremtidens byer" (etaten skal ikke delta fast i nettverket). I arbeidet inngår å utvikle og iverksette en politikk for levende bymiljøer og kvalitet i omgivelsene.
- b) Bidra i arbeidet med Groruddalssatsingen og delta i "Programgruppe 2: Alnaelva, grønnstruktur, idrett og kulturmiljø.
- c) Være pådriver for et aktivt og helsefremmende friluftsliv i byer og tettsteder, ivaretaelse av grønnstruktur og naturmangfold og tilpasning til klimaendringer.
- d) Bidra med faglige råd og innspill til departementets arbeid med stedsutvikling og delta i Forum for stedsutvikling.

Resultatområde 8 Aktivt friluftsliv

- a) Bidra til at allemannsretten holdes i hevd, herunder formidle kunnskap og holdninger om naturvennlig ferdsel og bidra til at viktige områder og ferdselsårer for friluftsliv sikres og tilrettelegges for alle.
- b) Forvalte tilskuddsordningene knyttet til friluftsliv.
- c) Arbeide for å ivareta friluftslivets kvaliteter og egenart, herunder som blant annet verdier som stillhet, høsting og den kulturhistoriske dimensjonen.
- d) Følge opp og bidra til å styrke fylkeskommunenes arbeid med friluftsliv, samt følge opp fylkesmannens ansvar innenfor friluftsliv med hovedfokus på plansaker.
- e) Gjennom Statens naturoppsyn bidra til utvikling og drift av skjærgårdstjenesten.
- f) Samarbeide med og involvere friluftslivsorganisasjonene og andre relevante aktører i viktige saker som vedrører allmennhetens friluftsliv.
- g) I samarbeid med Utdanningsdirektoratet og Naturfagsenteret følge opp arbeidet med Den naturlige skolesekken, samt følge opp Forum for friluftsliv i skolen, herunder drift av nettstedet Friluftsliviskolen.no.
- h) Legge til rette for og stimulere til økt fritidsfiske i befolkningen, og bidra til bærekraftig forvaltning av jaktbare arter, herunder formidle kunnskap om human og forsvarlig jakt/fangst, følge opp og utvikle opplegg for jegerprøven og følge opp jegerregisteret.

Resultatområde 9 Giftfritt miljø

- a) Delta som medlem i den nasjonale atomberedskapens faglige råd og det tilhørende kriseinformasjonsutvalget.
- b) I samarbeid med Statens Strålevern, overvåke radioaktivitet i miljøet.
- c) Gjennomføre oppsyn for å avdekke og forebygge forurensning i utmark.

Resultatområde 11 Stabilt klima

- a) Følge opp klimameldingen.

Virkemiddelområde Internasjonalt samarbeid

- a) Sørge for at regelverksutvikling i EU/EØS er i samsvar med norske interesser ved å bidra til at det utarbeides gode og lederforankrede EØS-notater, mandater og referater der hvor etaten deltar i ekspertgrupper og komiteer (bl.a. vanndirektivet og GMO-regelverk), samt være aktive i formidlingen av norske posisjoner i henhold til EØS-notat og avklart mandat.
- b) Ivareta rollen som programpartner under EØS-midlene og synliggjøre resultater på miljøområdet for norsk opinion.
- c) Ivareta norske interesser og være pådriver for å løse miljøproblemer gjennom Nordisk samarbeid, Arktisk råd og relevante globale og regionale konvensjoner
- d) Delta aktivt i det norsk-russiske miljøvernssamarbeidet med særlig fokus på vern av havmiljøet og naturmangfold i Barentsregionen, herunder gi innspill til Barentsrådets miljøarbeidsgruppe og delta i undergruppen for naturvern.
- e) Bidra i prosessen med å utvikle samarbeid med prioriterte samarbeidsland.
- f) Bidra til å utvikle det miljøfaglige innholdet i et helhetlig Olje for utvikling – program.
- g) Stille miljøfaglig kompetanse til rådighet for Norad/Utenriksdepartementet i tråd med Fagsenteravtalen med Norad.

Virkemiddelområde Kunnskap og stedsdata

- a) Lede arbeidet med å videreutvikle norsk naturindeks, herunder lede arbeidet i direktoratsgruppene for kartlegging og overvåkning av naturmangfold.

- b) Bidra med å synliggjøre verdien av økosystemtjenester, evt verdsetting av slike, herunder delta i nasjonale prosesser for å synliggjøre verdien av økosystemtjenester og i nasjonale og internasjonale prosesser for å utvikle konseptet og forståelsen av det.
- c) Følge opp delingsplikten etter geodataloven gjennom deltakelse i Norge digitalt-arbeidet.
- d) Sikre gode innsyns- og brukerløsninger og karttjenester for data om verneområder, foreslåtte verneområder, naturtyper, kulturlandskap, friluftsliv og arter som forvaltes i Naturbase, og sørge for at kvaliteten opprettholdes gjennom kontinuerlig vedlikehold. Sørge for å ha kunnskap om de samlede miljøkonsekvensene av vindkraftutbygging i Norge.
- e) Sørge for at status for nasjonale miljømål og indikatorer jevnlig oppdateres og er tilgjengelige på miljøstatus.no. Alle indikatorer som presenteres på Miljøstatus skal oppdateres når nye data foreligger og senest innen 1. juni for rapportering til MD.

Regelverk og samfunnsplanlegging

Planlegging for bærekraftig utvikling

- a) Gi faglige råd til departementet i innsigelsessaker og innvendingssaker til kommunale og regionale planer.
- b) Bidra til å implementere naturmangfoldloven kap II i saker etter plan- og bygningsloven som berører naturmangfold, herunder bidra til at praktiseringen av bestemmelsene om konsekvensutredninger i plan- og bygningsloven implementerer naturmangfoldlovens kap II.
- c) Bidra til politikktutviklingen innenfor relevante arealpolitiske temaer.
- d) Følge opp Direktoratet for naturforvaltning og Riksantikvarens handlingsplan for landskap, og delta i Miljøverndepartementets koordineringsgruppe for implementering av landskapskonvensjonen. Etaten skal videre bistå Miljøverndepartementet med metodeutvikling for landskap knyttet til landskapskartlegging og landskapstypeinndeling i forbindelse med NiN-systemet og ”Nordlandsprosjektet”.
- e) Veilede om universell utforming knyttet til sikring av friluftsområder.

Administrasjon og kommunikasjon

- f) Legge til grunn gjeldende lov- og avtaleverk på arbeidsrettsfeltet som gjelder for statsforvaltningen og følge opp sentrale retningslinjer og tiltak forankret i statens overordnede personalpolitikk.
- g) Systemer og rutiner skal tilpasses risiko og vesentlighet ved at risikovurderinger inkluderes i planlegging av egne prosesser, prosjekt og tiltak, og legges til grunn ved gjennomføring, intern kontroll og oppfølging.
- h) Etaten har et selvstendig ansvar for å følge opp ikt-strategien utover fellestilltakene i sektoren.
- i) Legge til grunn gjeldende lovverk og nasjonale retningslinjer for arbeidet med informasjonssikkerhet og kunne dokumentere organisering og tiltak knyttet til informasjonssikkerhet.
- j) Utveksle media- og kommunikasjonsplaner med departementet og varsle om store mediasaker.
- k) Følge opp beredskaps- og samfunnssikkerhetsarbeid og sikre miljøforvaltningens evne til å håndtere kriser.
- l) I tråd med samvirkeprinsippet skal det være særlig oppmerksomhet rettet mot grenseområder mellom miljøforvaltningens ansvarsområde og andre sektorer i

beredskaps- og samfunnssikkerhetsspørsmål. Det skal planlegges for støtte til andre sektorer under kriser.

- m) Etaten er gitt autorisasjon til å håndtere informasjon gradert t.o.m. hemmelig etter sikkerhetsloven. Etaten er ansvarlig for at dette skjer etter de krav som sikkerhetsloven og tilhørende forskrifter setter. Det skal legges til rette for eventuelle varslede inspeksjoner fra MD av forebyggende sikkerhetstjeneste.
- n) Delta i eller gjennomføre minst 2 beredskapsøvelser i året
- o) Revidere og oppdatere etatens ROS-analyser ved signifikante endringer i rammevilkår, eller minimum hvert tredje år.
- p) Løpende revidere beredskapsplanverk på bakgrunn av erfaringer fra hendelser, øvelser og oppdaterte ROS-analyser.
- q) Legge til rette for eventuelle inspeksjoner fra MD av forebyggende sikkerhetstjeneste.
- r) Planlegge for videreføring av etatens virksomhet ved bortfall av etatens egne lokaler.
- s) Oppdatere Grunnlagsdokument for sikkerhet.

Fylkesmannen og fylkeskommunen

- t) Ivareta koordineringsansvaret for instruksjonsmyndighet og faglig styring av fylkesmannsembetene i samarbeid med Klima- og forurensningsdirektoratet. Bidra til god dialog med fylkesmannen, både i faglig utviklingsarbeid og i krevende enkeltsaker.
- u) Bistå Miljøverndepartementet i oppfølging av, og samarbeid med fylkeskommunen.
- v) Bistå fylkesmannen og fylkeskommunene i arbeidet med relevante regionale areal- og miljøplaner.

4. Krav til saksbehandling

Avgjørelser i saker som gjelder økonomi- og virksomhetsstyringen skal som hovedregel være skriftlig dokumentert. Forslag til beslutning skal inneholde en saksframstilling der de faktiske forholdene ved saken er vurdert i forhold til lover, forskrifter eller andre regler som gjelder på området, slik at framstillingen er tilstrekkelig for at den som skal ta avgjørelsen, kan foreta en selvstendig etterkontroll.

5. Styringsdialog og rapportering, jf. Reglementet § 9 og 12 og Bestemmelsene kap. 1.3 og 1.5.1

Styringsdialogen mellom departementet og Direktoratet for naturforvaltning skal foregå i samsvar med Etatsstyringsheftet. Hovedelementet i styringsdialogen er tildelingsbrevet.

Det skal holdes minst to etatsstyringsmøter i året som behandler direktoratets oppfølging av tildelingsbrevet og andre aktuelle saker. Departementet har ansvaret for at dagsorden til møtene er avtalt på forhånd og bestemmer hvem som skriver referat. Dersom det i styringsmøter eller i annen form for styringsdialog, bestemmes at vesentlige forhold som er tatt opp i tildelingsbrevet skal endres, skal dette komme tydelig fram i referatene eller i annet dokument fra departementet til Direktoratet for naturforvaltning.

Rapporter fra Direktoratet for naturforvaltning som skal behandles på etatsmøtene, må oversendes departementet senest to uker før møtetidspunktet. Rapportene skal bl. a. omfatte risikovurderinger som direktoratet har gjennomført i den aktuelle rapporteringsperioden med vekt på risikoreduserende tiltak.

6. Virksomhetsledelse, jf. Reglementet § 4, 9, 12, 14, 16, 17 og 18

Direktøren er virksomhetsleder for Direktoratet for naturforvaltning og har det overordnede ansvaret for at virksomheten er i samsvar med lover, forskrifter, etiske retningslinjer og andre forordninger knyttet til direktoratets virksomhet. Direktøren har ansvar for at direktoratets økonomi- og virksomhetsstyring er i samsvar med tildelingsbrevet og denne instruksen.

Direktøren må påse at:

- a) det blir etablert rutiner for å følge opp de føringer og oppfylle de krav som er gitt i tildelingsbrevet, og rapporterer om resultatene i perioderapport og årsrapport.
- b) det er opprettet en sentral økonomistyringsenhet med ansvar for å samordne økonomisaker internt i direktoratet og stå for kommunikasjonen med departementet og Riksrevisjonen i økonomisaker.
- c) det er foretatt risikoanalyser av alle vesentlige sider ved virksomheten, og at analysene i nødvendig grad følges opp med risikoreduserende tiltak.
- d) direktoratet har et effektivt og hensiktsmessig økonomi- og lønnsystem som har innebygd tilfredsstillende økonomikontroll.
- e) det med utgangspunkt i omtalen av de strategiske utfordringer og mål i tildelingsbrevene og direktoratets rolle, utarbeides langsiktige planer for den interne organisasjons- og kompetanseutvikling, kommunikasjonsbehovet med omverden og ressursbehov.
- f) at det hvert år utarbeides en års-/virksomhetsplan for det gjeldende året for å sikre gjennomføringen av de resultatkrav, føringer og oppdrag som er gitt i det årlige tildelingsbrevet, og at det er foretatt risikoanalyser av alle vesentlige sider ved virksomheten i Direktoratet for naturforvaltning, og at analysene i nødvendig grad følges opp med risikoreduserende tiltak.
- g) at det utarbeides et internbudsjett med utgangspunkt i de tildelte midler og års-/virksomhetsplan og at det føres et internregnskap for oppfølging av forbruket av tildelte midler.
- h) at det med utgangspunkt i års-/virksomhetsplanen og internbudsjettet utarbeides internt budsjett disponeringsskriv med fullmakter til å disponere budsjettmidler.

Dersom direktøren oppretter en særskilt intern revisjonsenhet eller ønsker å kjøpe en slik tjeneste fra konsulenter, skal oppgavene presiseres i særskilt instruks som skal foreligge samtidig med opprettelsen. Departementet skal ha kopi av instruksen.

7. Fullmakter

7.1. Fullmakt til å opprette og inndra stillinger

Direktøren har fullmakt til å opprette og inndra stillinger innenfor rammen av driftsbevilgninger som stilles til disposisjon for Direktoratet for naturforvaltning i tildelingsbrevet. Oppretting og inndragning av stillinger skal skje i samsvar med bestemmelsene i tjenestemannsloven og hovedavtalen i staten. Opprettelse av stillinger som forutsetter at den tilsatte blir beskikket av Kongen i statsråd, skal fremmes Miljøverndepartementet.

7.2. Fullmakt til å pådra staten forpliktelser om utbetaling i fremtidige budsjettår.

Direktoratet for naturforvaltning kan ha utestående bestillinger og tilsagn om tilskudd ved utgangen av et år dersom særskilt bestillings- eller tilsagnsfullmakt for vedkommende budsjettpost er tildelt fra Miljøverndepartementet. Utestående bestillinger og tilsagn skal ikke overstige fullmakten med tillegg av eventuelle beløp som er overført til neste budsjettår under den aktuelle budsjettposten.

Utbetalinger som forutsettes foretatt i framtidige budsjettår, må dekkes innenfor den til en hver tid gjeldende tildeling på den aktuelle posten. Tilsagn om tilskudd skal normalt ikke gis for lengre tid enn tre år, dvs. bevilgningsåret pluss to år til. Den sentrale økonomienheten skal ha en samlet oversikt som til en hver tid viser alle utestående bestillinger og tilsagn.

Bestillings- og tilsagnsfullmakter gjelder kun for ett år. Utestående bestillinger og tilsagn som forventes utbetalt i senere budsjettår, må dekkes innenfor nye fullmakter for det aktuelle året. Forslag om slike fullmakter fremmes i den ordinære budsjettprosessen.

8. Andre bestemmelser

8.1. Budsjettsdisponeringsmyndighet, jf. Bestemmelsene kap. 2.5.2.1, 5.2.3 og 5.3.3

I alminnelighet skal delegering ikke gå til andre enn ledere av formelle organisatoriske enheter i Direktoratet for naturforvaltning. Direktøren kan likevel delegere eller gi samtykke til å videredelegere budsjettdisponeringsmyndighet til ledere av prosjekter og lignende som blir tildelt betydelige midler. Den som mottar delegert budsjettdisponeringsmyndighet, må avgi signaturprøve som oppbevares i den sentrale økonomienheten.

8.2. Betalingsformidling, jf. Bestemmelsene kap. 3.4

Miljøverndepartementet sørger for at det blir opprettet oppgjørskonto i Norges Bank i samsvar med retningslinjer for statens konsernkontoordning.

Miljøverndepartementet eller den departementet bestemmer, velger kontofører i henhold til Finansdepartementets rammeavtale og avtaleverk og sørger for å opprette arbeidskonti hos kontofører.

Miljøverndepartementet oversender kontokoblingsskjema mellom arbeidskonti og oppgjørskonti til Norges Bank.

8.3. Anskaffelser, jf. Bestemmelsene kap. 5.3

Ved alle anskaffelser som protokollføres skal det så vidt mulig inngås skriftlig kontrakt med leverandøren. Bestillinger av varer og tjenester for lavere beløp enn det som medfører krav til protokollføring, skal så vidt mulig bekreftes skriftlig. Dersom Direktoratet for naturforvaltning får tildelt bestillingsfullmakter skal disse behandles som omtalt i punkt 7.2.

8.4. Behandling av tilskuddsordninger

Forvaltning av tilskuddsordninger skal følge regler som er fastsatt for den enkelte ordning og for øvrig kap. 6 i bestemmelsene. Dersom Direktoratet for naturforvaltning får tildelt tilsagnsfullmakter, skal disse behandles som omtalt i punkt 7.2.

8.5. Forvaltning av verdipapirer og statens eierinteresser, jf. Bestemmelsene kap. 2.4 og 5.4.7

Saker vedrørende erverv eller salg av verdipapirer fremmes Miljøverndepartementet gjennom budsjettprosessene. Etter Stortingets beslutning om erverv eller salg bestemmer Miljøverndepartementet videre behandling av saken. Dersom ikke annet bestemmes i den enkelte sak, skal verdipapirer oppbevares i Verdipapirsentralen.

Dersom Direktoratet for naturforvaltning får forvaltningsansvar for statens eierinteressser, vil departementet fastsette særskilte bestemmelser om Direktoratet for naturforvaltnings oppgaver og ansvar i forbindelse med dette i samsvar med Reglementets § 10.

8.6. Forvaltning av eiendeler, jf. Bestemmelsene kap. 5.3.7

For utrangering, kassasjon og avhending følges reglene fastsatt i Normalinstruks for utrangering og kassasjon av materiell og bygninger samt avhending av materiell som tilhører staten fastsatt ved kgl. res. av 18. desember 1987 med senere endringer.

9. Forvaltning av fond, jf. Bestemmelsene kap. 3.3.3.3

Direktoratet for naturforvaltningen er delegert ansvaret for forvaltning av Statens fiskefond og Viltfondet. Fondene skal forvaltes i samsvar med retningslinjer gitt av Miljøverndepartementet og kap. 3.3.3.3 i Bestemmelsene

